

การจัดการความรู้

เรื่อง การเรียนการสอนสำหรับวันพรุ่งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

การเรียนรู้การสอนสำหรับวันพรุ่งนี้

ถ้าเปรียบผู้สอนและผู้เรียนเป็นวงล้อ หรือเป็นเฟือง เฟืองของผู้สอนและเฟืองของผู้เรียนต้องไปด้วยกัน ดังนั้นหลักการที่ควรจะเป็นในการจัดการเรียนการสอนสำหรับวันพรุ่งนี้ คือ เรียนรู้ด้วยความสุข สนุกู้คิดรู้ทำ นำไปเรียน ใฝ่รู้ สู่การเรียนรู้แบบร่วมมือ ใช้สื่อเทคโนโลยี มีสื่อสารสัมพันธ์ สรรค์สร้างจิตคุณธรรม โดยมีข้อปฏิบัติสำหรับครูและผู้เรียนดังนี้

ผู้สอน

1. ชี้แนะให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง
2. ผู้สอนต้องเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนและช่วยให้นักเรียนมีพื้นที่ หรือ “ลู่วิ่ง” ของตนเอง
3. สามารถจัดสมดุลวิชาชีพและวิชาชีพชีวิตในการเรียนการสอน
4. มีความสามารถกระตุ้น/สร้างบรรยากาศให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปรูปร่างจากสิ่งที่เรียนและนำไปใช้ในชีวิตจริง
5. มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ที่ตนเองรับผิดชอบ มีความสามารถในการสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ หรือทำได้ต่างจากกิจวัตรประจำวัน

6. มีจริยธรรม โดยการทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ด้วยความถูกต้องดีงาม

7. ต้องเป็นตัวอย่างให้เกิดศรัทธาต่อผู้เรียน เพราะรู้อจริง ทำได้ เป็นที่ยอมรับ

ผู้เรียน

1. รู้ว่าตนเองต้องการอะไรในการเรียน
2. มีความพยายาม มานะ อดทนที่จะเรียนรู้สู่เป้าหมาย
3. แสวงหาพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ และเติมเต็มเป้าหมายตามความต้องการในการเรียน โดยต้องสำเร็จด้วยความฉลาดและกล้าที่จะทำให้บรรลุตามเป้าหมาย

4. พัฒนาทักษะการคิด และการทำนอกรอบอย่างสร้างสรรค์ อาศัยการเรียนรู้ด้วยตนเองและโลกอินเทอร์เน็ตเพื่อนำไปสู่การคิดนอกรอบ นอกตำรา

5. มีความศรัทธาในการเรียน ตระหนักถึงความรู้ ทักษะ ทศนคติและวินัยว่าเป็นพื้นฐานและเป้าหมายของการฝึกฝนและการเรียนรู้

6. นำความรู้จากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ และสร้างมูลค่าเพิ่มในชีวิต

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน

แนวทางการจัดเรียนการสอนสำหรับวันพຸ່งนี้เป็นการเรียนการสอนที่เน้นตัวผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน เน้นการสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง แนวทางการสอนที่ดีจึงต้องพยายามเน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติของผู้เรียนให้มากขึ้น เพราะไม่ว่าอนาคตโลกจะเปลี่ยนแปลงไปแบบใด แนวทางการจัดการเรียนการสอนก็ต้องอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้ด้วยตนเองและรู้จักเลือกใช้และรับข้อมูลข่าวสารให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต

เราสามารถออกแบบเป็นแผนภาพการสอนเชิงระบบสำหรับการสอนในระดับอุดมศึกษาได้ดังนี้

จากแผนภาพข้างต้นสามารถอธิบายเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. **ข้อมูลรับเข้า (Input)** เป็นการวางเป้าหมายและวิเคราะห์จุดประสงค์การสอนตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ

1.1 ผู้เรียน มีความแตกต่าง สติปัญญา ทักษะ และประสบการณ์เรียนรู้ ทำให้รูปแบบการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน

1.2 ผู้สอน ต้องเป็นผู้ที่ช่วยผลักดันในการสอน มีหน้าที่ในการเตรียมเนื้อหาและความเข้าใจในการสอนให้ดีที่สุดเพื่อนำมาใช้ออกแบบการสอนของตนเอง

1.3 สื่อ อุปกรณ์ ต้องคำนึงถึงความสอดคล้อง หรือความเหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน

1.4 ความรู้ในเนื้อหาผนวกวิธีการ เป็นองค์ประกอบรวมของการสอนที่ผู้สอนต้องเข้าใจในเนื้อหาที่สอนอย่างดีแล้วเลือกวิธีการ ขั้นตอนการสอนให้ชัดเจนว่าจะสอนอย่างไร ในกระบวนการสอนที่จะเกิดขึ้นต่อไป

2. **กระบวนการ (Process)** เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ป้อนเข้ามาเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์การสอนที่ตั้งไว้

2.1 การวิเคราะห์ผู้เรียน (Learner diagnosis) ผู้สอนต้องวิเคราะห์ความรู้เดิม (Prior knowledge) ความสามารถของผู้เรียนก่อน (ไม่ใช่การทดสอบก่อนเรียนเพื่อวัดคะแนน) เพื่อที่จะได้นำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ใหม่ของผู้เรียนในการสร้างกิจกรรม หรือคำถามต่อไปในการสอน มักจะเกิดตอนแรกของคาบสอน นอกจากนี้อาจดำเนินการทดสอบก่อนเรียน สอบถามพื้นฐานความรู้ จัดกลุ่มผู้เรียนตามศักยภาพ ใช้สื่อและการตั้งคำถาม

2.2 ความสงสัยในการเรียนรู้ (Challenging idea) เป็นการนำสื่อ อุปกรณ์ที่เป็นตัวแทนของเนื้อหา นั้นมากระตุ้นให้ผู้เรียนลงมือทำหรือพยายามตั้งคำถามตามให้สงสัย ให้อายากรู้เพื่อที่จะพยายามหาคำตอบ

2.3 การปฏิบัติและคิดวิเคราะห์ (Hands-on – Minds-on Activity) เป็นการอำนวยความสะดวกของผู้สอนต่อจากการกระตุ้นให้สงสัยและหาอุปกรณ์ วิธีการ สื่อการสอนต่างๆ เข้ามาช่วยให้ผู้เรียนหาคำตอบโดยการปฏิบัติและคิดวิเคราะห์ว่าตนเองเรียนรู้อะไรไป การปฏิบัติและคิดวิเคราะห์ในรายวิชานั้นควรมีการฝึกปฏิบัติแม้ว่าจะจะเป็นวิชาทฤษฎี หรือให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มศึกษาวิธีการที่สามารถนำมาใช้ได้ ซึ่งอาจจะมีหลายวิธี

2.4 การสังเคราะห์คำตอบ (Synthesis idea) เน้นการใช้คำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้คิด ได้ไตร่ตรอง คำตอบที่สร้างขึ้น ผู้สอนต้องใช้คำถามที่หลากหลายและจากง่ายไปยากในการสร้างแนวคิดในเรื่องที่สอน

2.5 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เป็นการประเมินผลตามกระบวนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์ ไม่มุ่งเน้นการประเมินความรู้อย่างเดียวในการสอน ใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย

2.6 การใช้เทคโนโลยีในการสอน (Technology Pedagogy Content Knowledge: TPCK) ผู้สอนต้องใช้เทคโนโลยีในการกระตุ้นให้เกิดความสนใจและการหาคำตอบของผู้เรียน ไม่ใช่การใช้เครื่องมือในการสอน ควรมีการพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถใช้ ICT ในการสอน มีการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกการใช้ ICT ในการสอน ใช้เครื่องมือ คือ โทรศัพท์มือถือ มีความมีความสามารถในการสร้างสื่อ สร้างสื่อการเรียนการสอนอย่างง่ายด้วยเครื่องมือที่นักศึกษาถืออยู่แล้ว ใช้อินเทอร์เน็ตเนื้อหา ผ่านช่องทาง Facebook ที่นักศึกษาเข้าถึงได้ง่าย มาประยุกต์ในการสอน นอกห้องเรียนและในห้องเรียน ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์เทคโนโลยี

3. ผลลัพธ์ (Output) เป็นผลผลิตที่ได้ออกมาภายหลังจากการดำเนินการสอนในชั้นของ กระบวนการสิ้นสุดลง รวมถึงการประเมินด้วยในกระบวนการเรียนการสอนที่กล่าวมาทำให้เกิดผลลัพธ์ในการ เรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้การใฝ่รู้ ใฝ่เรียนมีความสุขในการเรียน และมีคุณธรรม จริยธรรม

กระบวนการสื่อสารเรียนการสอน หัวใจสำคัญ คือ การทำให้ผู้เรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ แตกต่าง มีความสุขในเวลาเท่ากัน คือ ผู้เรียนที่ใช้สมองซีกซ้ายและผู้เรียนที่ใช้สมองซีกขวา ลักษณะการ เรียนรู้ต่างกัน
